

115 . Marca | Județ: Sălaj | Punct: Primăria Nouă | Anul: 2006

Anul: 2006

Cod RAN: 141955.06

Perioade: Preistorie, Evul Mediu

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Dan Băcuet-Crișan, Ioan Bejinariu

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

Localitatea Marca este plasată pe partea stângă a văii Barcăului, parte integrantă a unității geografice denumită Depresiunea Șimleului.

Situl arheologic de la Marca este situat pe un platou aflat pe a doua terasă a râului Barcău (malul stâng al râului), aprox. în centrul localității.

Vestigiile arheologice din acest punct nu au fost cunoscute de către specialiști, situl arheologic fiind descoperit întâmplător în anul 2006 în timpul excavării fundațiilor clădirii noului sediu al Primăriei Comunei Marca. Situl arheologic de la Marca este situat pe un platou aflat pe a doua terasă a râului Barcău (partea stângă a râului), aprox. în centrul localității.

Cercetarea a avut drept obiectiv principal salvarea vestigiilor arheologice și eliberarea terenului de sarcină arheologică pe suprafața delimitată de viitoarea construcție (Sediu nou-Primărie Marca), stabilirea stratigrafiei sitului și colectarea cât mai multor informații despre tipul de habitat.

Clădirea a fost prevăzută cu 9 camere și două zone de acces (trepte) - față și spate. Din cele 9 camere proiectate, 4 au fost deja excavate mecanic până la sterilul arheologic de către beneficiar. Prin urmare, cercetări arheologice au putut fi efectuate numai în cele 5 camere neafectate și în zona treptelor de acces - față, spate.

În fiecare dintre cele 5 încăperi neafectate și în zona accesului în clădire au fost deschise câte o casetă, notate de la A la G.

Deoarece toate fundațiile erau deja săpate și betonate, pentru a avea profile stratigrafice pe toate cele patru laturi ale fiecărei casete, am lăsat martori pe aceste laturi (între marginile casetelor și pereții din beton ai fundațiilor). După ce a fost săpată arheologic fiecare casetă (până la steril) am desființat / excavat și acești martori, astfel că întreaga suprafață a fiecărei camere a fost cercetată și toate vestigiile au fost salvate. La fel s-a procedat și în cazul casetelor excavate în zonele ocupate de trepte (acces față și spate)

Stratigrafic situația este identică în toate casetele excavate. Astfel, a fost identificată următoarea succesiune stratigrafică:

- strat cenușiu modern (0-0,30 m)
- strat de pietriș modern (0,30-0,35 m)
- strat modern maroniu închis (0,35-0,60 m)
- strat negru cu material arheologic (0,60-0,80/0,90 m)
- la ad. de 0,80-0,90 a fost atins sterilul arheologic (lut gălbui)

Complexele arheologice, opt în total au fost descoperite în patru dintre suprafețele excavate după cum urmează: caseta A- cpl. C1, C2 și C3; caseta C- cpl. C7 și C8; caseta D- cpl. C4 și C5; caseta E- cpl. C4 și

C6; Trei dintre complexe și anume C1, C2, C3 aparțin bronzului târziu, două C4, C7 evului mediu timpuriu, iar trei C5, C6, C8 neoliticului.

Caseta A (dimensiunile de 3,50 x 2 m). În această casetă au fost surprinse complexe C.1, C.2 și C.3.

Cpl. C.1. Complexul a fost surprins la ad. de 0,90 m, sub forma unei pete de culoare negricioasă, conturată în lutul gălbui, steril d.p.d.v. arheologic. Complexul se adâncea până la 1,34 m, avea fundul drept și pereții oblici. Inventarul gropii constă în fragmente ceramice (oale de dimensiuni mari, căni cu toarte, vase cu gura lobată), o dăltiță din piatră și foarte mult chirpic. Pe fundul ei se afla un strat de cărbune și cenușă. Complexul se datează în perioada târzie a epocii bronzului.

Cpl. C.2. Complexul a fost surprins la ad. de 0,90 m, sub forma unei pete circulare de culoare negricioasă. Conturul acestui complex a fost sesizat de asemenea doar la nivelul sterilului. Groapa nu se adâncea foarte mult, fundul fiind atins la -0,95 m. Inventarul gropii a constatat într-un mic vas întregibil, decorat cu butoni și câteva fragmente dintr-un alt vas de dimensiuni mai mari. Complexul se datează tot în perioada târzie a epocii bronzului.

Cpl. C.3. Complexul a fost surprins tot abia la nivelul sterilului, la ad. de 0,90 m, sub forma unei pete negricioase, de formă oval-alungită. Acesta se adâncea până la 1,15 m, avea fundul alveolat și pereții ușor oblici. Inventarul gropii constă în fragmente ceramice (vase cu pereții negri lustruiți, oale cu gât alungit, vase cu gura lobată ș.a.) și doi căței de vatră (fragmentari). Complexul aparține perioadei târzii a epocii bronzului.

Caseta B. Această casetă avea dimensiunile de 3,50 x 2,40 m. În această casetă nu au fost surprinse complexe arheologice.

Caseta C (dimensiunile de 6,20 x 2,50 m). Au fost descoperite cpl. C.7 și C.8.

Cpl. C.7. Complexul a fost surprins la ad. de 0,82 m, sub forma unei aglomerări de pietre de râu, ceramică și chirpic. Totodată la acest nivel am sesizat apariția a patru gropi de stâlp (pete circulare de culoare neagră). Toate aceste elemente sugerează faptul că aici a fost surprinsă o locuință de suprafață. Inventarul constă în fragmente ceramice de la oale lucrate la roata înceată sau rapidă, decorate cu benzi de linii drepte sau benzi de linii în val. Complexul aparține perioadei medievale timpurii (sec. VIII-IX).

Cpl. C.8. Complexul a fost surprins la ad. de 0,95 m, sub forma unei pete alungite de culoare negricioasă, conturată în lutul gălbui, steril d.p.d.v. arheologic. Acesta se adâncea până la 1,65 m, avea fundul ușor alveolat. Pe una din laturi a apărut o groapă de stâlp de formă circulară.

Inventarul complexului a constatat în fragmente ceramice (boluri, castroane de dimensiuni mai mari, vase cu picior, oale cu gura largă) și bucăți de chirpic. Forma complexului, precum și existența gropii de stâlp ne determină să credem că C.8 reprezintă o parte dintr-o construcție (posibil locuință). Pe baza inventarului arheologic, complexul poate fi plasat cronologic în neoliticul dezvoltat (Grupul Pișcolt).

Caseta D (dimensiunile de 3,40 x 2,80 m). În această casetă au fost surprinse cpl. C.4 și C.5.

Cpl. C.4. Complexul a fost surprins la ad. de 0,70 m, sub forma unei mari pete rectangulare de culoare închisă. Acesta se adâncea până la -1,20 m. Inventarul arheologic a constatat în fragmente ceramice de la oale fără toarte lucrate la roata înceată, rapidă sau cu mâna, decorate cu benzi de linii drepte sau benzi de linii în val. De asemenea au mai apărut fragmente de țesturi și tăvițe lucrate cu mâna. C.4 este o locuință adâncită și aparține perioadei medievale timpurii (sec. VIII-IX).

Cpl. C.5. Complexul a fost surprins la ad. de 1,20 m, pe fundul locuinței medievale timpurii C.4, sub forma unei pete negricioase circulare. Acest complex se adâncea până la 1,70 m. Inventarul complexului a constatat în fragmente ceramice (boluri, vase cu picior) și bucăți de chirpic. Pe baza inventarului arheologic, complexul poate fi plasat cronologic în neoliticul dezvoltat (Grupul Pișcolt).

Caseta E (dimensiunile de 3,40 x 0,90 m). În această casetă au fost surprinse cpl. C.4 și C.6.

Cpl. C.4. O altă porțiune din C.4 a fost surprinsă și în această casetă. Între m. 2,50-3,40, la ad. de 0,40 m a fost identificat cuptorul locuinței C.4. Instalația de foc a locuinței constă într-un cuptor (de tip "pietrar") cu pereții ridicați din blocuri de micașist și pietre de râu. Podeaua locuinței (surprinsă la -1,10 m) era lutuită cu lut galben. Cuptorul a fost la rândul lui construit pe un "soclu" din lut galben.

Prezența cuptorului vine în sprijinul ipotezei noastre că C.4 este o locuință. În această porțiune a C.4 au fost descoperite câteva fragmente ceramice de la oale lucrate la roata înceată, decorate cu benzi de linii drepte. După cum am mai precizat, locuința medievală timpurie aparține perioadei medievale timpurii (sec. VIII-IX).

Cpl. C.6. Complexul a fost surprins între m. 2-3,40, sub podeaua locuinței medievale timpurii C.4, la ad. de 1,15 m, sub forma unei pete de culoare negricioasă, conturată în lutul gălbui steril d.p.d.v. arheologic. Acesta se adâncea până la 1,65 m.

Inventarul complexului a constatat în fragmente ceramice (boluri, castroane de dimensiuni mai mari, oale cu gura largă, capace, fragmente de oale pictate cu bitum negru) și bucăți de chirpic. Pe baza inventarului ceramic, complexul poate fi atribuit neoliticului dezvoltat, iar cultural, grupului Pișcolt.

Caseta F. Această casetă avea dimensiunile de 2,00 x 3,00 m. În această casetă nu au fost surprinse complexe arheologice.

Caseta G. Această casetă avea dimensiunile de 3,60 x 1,00 m. În această casetă nu au fost surprinse complexe arheologice.

Cercetările cu caracter preventiv derulate în acest sit în anul 2006 s-au soldat cu descoperirea unui număr de 8 complexe împreună cu materialul arheologic aferent.

Cpl. C.5, C.6 și C.8 aparțin perioadei neoliticului dezvoltat. Prezența ceramicii ce are în pastă pleavă și măr, decorul pictat cu bitum negru (linii paralele) constituie elemente pentru atribuirea acestor complexe perioadei neoliticului dezvoltat, mai precis grupului Pișcolt (Faza II). Astfel de descoperiri mai sunt cunoscute în zonă în siturile de la la Poșt "Corău", Pericea "Keller Tag" sau Zăuan "Dâmbul Cimitirului".

Cpl. C.1, C.2 și C.3 se datează în perioada târzie a epocii bronzului. Ceramica descoperită prin câteva dintre tipurile descoperite și elementele de decor ce apar pe vase își află analogii apropiate în așezările de la Suplacu de Barcău "Lapiș" și Zăuan "Banffy tag". Ambele așezări menționate se află în pe valea Barcăului, în apropiere de cea de la Marca.

Materialul arheologic descoperit în C.4 și C.7 demonstrează apartenența acestora la perioada medievală timpurie. Oalele fără toarte decorate cu benzi de linii drepte sau benzi de linii în val, tăvițele și țesturile, plasează aceste descoperiri pe parcursul sec. VIII-IX, cu analogii în descoperirile din necropola slavo-avară de la Nușfalău sau în așezările de la Popeni "Pe pogor" și Cuceu "Valea Bochi"1.

Informații suplimentare online

[Raportul 3704 din cronică.cimec.ro](http://raportul3704.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
